

ท 3757

หน้า 5

'ประภาคาร'

แสงนำทางของนักเดินเรือ

6 ประภาคารและกระโจมไฟเป็นหนึ่งในเครื่องช่วยเดินเรือที่มีความสำคัญกับเรือทุกลำ แม้แต่เรือที่มีเทคโนโลยีสูง ๆ ประภาคารและกระโจมไฟต่างกันตรงที่มีเจ้าหน้าที่เฝ้าหรือไม่มีเท่านั้น ส่วนความสำคัญเท่ากัน คือ ทำหน้าที่บอกทิศและเตือนอันตรายให้กับชาวเรือ

พงษ์พรรณ บุญเลิศ

นามกลางความเว้งว้างของท้องทะเลกว้างสีคราม นอกเหนือจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพสูงทันสมัยช่วยชี้ทิศทางให้กับเรือลำน้อยใหญ่แล้ว

เครื่องหมายทางเรือที่เก่าแก่ครบคุณค่าอย่างประภาคารและกระโจมไฟซึ่งมีรูปทรงสูงที่บดคล้ายหอคอย ยังคงทำหน้าที่สำคัญบอกเส้นทาง เตือนอันตรายให้กับนักเดินเรือ !!!

ในอดีตก่อนจะมีการสร้างประภาคารหรือกระโจมเกิดขึ้น กล่าวกันว่านักเดินเรือชาวยุโรปในยุคโบราณมักจะขมขมและใช้เมืองท่าบริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นศูนย์กลางการเดินเรือ ครั้นถึงเวลาเดินทางจะอาศัยกระโจมไฟจากธรรมชาติซึ่งได้แก่ เปลวไฟจากภูเขาไฟที่กำลังคุพ่นควันตลอดเวลา เป็นที่หมายช่วยการเดินเรือให้ปลอดภัยทั้งเวลากลางวันและกลางคืน

จากแนวคิดดังกล่าวต่อมาจึงมีการออกแบบสร้างกระโจมไฟและประภาคารขึ้น จนกลายเป็นสัญลักษณ์คู่ท้องทะเลต่อมาถึงปัจจุบัน...

นาวาเอกธนพล วิชัยลักษณ์ ผู้อำนวยการกองเครื่องหมายทางเรือ กองทัพเรือ กล่าวถึงความสำคัญและหน้าที่ของประภาคารกระโจมไฟที่มีใช้งานในอดีตว่า ประภาคารและกระโจมไฟเป็นหนึ่งในเครื่องช่วยเดินเรือที่มีความสำคัญกับเรือทุกลำ แม้แต่เรือที่มีเทคโนโลยีสูง ๆ เพียงพร้อมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้สัญญาณดาวเทียม ยังต้องพึ่งพาแสงสว่างจากประภาคารและกระโจมไฟในการนำทาง

“เหตุไม่คาดฝันและความคิดพลาดของอุปกรณ์ที่นำมาใช้กับการเดินเรือยุคใหม่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ สิ่งที่เป็นความหวังให้กับนักเดินเรือทุกขนาดตั้งแต่ลำเล็กอย่างเรือประมงซึ่งไม่มีเครื่องมือเดินเรืออื่นใดนอกจากเข็มทิศและสายตา ไปจนถึงเรือลำใหญ่ที่มีศักยภาพสูงอย่างเรือเดินสมุทร เรือสินค้า ฯลฯ ทุกลำยังคงต้องการแสงนำทางที่มีประสิทธิภาพของประภาคารและกระโจมไฟ ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่รูปหอคอยหรือบางครั้งสร้างด้วยโครงเหล็กสูง มีตะเกียงส่องไฟด้านบน ซึ่งในอดีตใช้ไขมันปลา วาฟ หรือไม้ก้าน้ำมันก๊าดให้แสงสว่าง แต่ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้ไฟฟ้า, พลังงานแสงอาทิตย์ รวมทั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ให้แสงสว่างแทนที่”

เครื่องช่วยการเดินเรือทั้ง 2 ประเภทนี้แม้จะทำหน้าที่เหมือนกันคือ นำทางบอกทิศและเตือนอันตรายให้กับชาวเรือตลอดเส้นทาง

ความเข้าใจผิดเสมอว่า ประภาคารและกระโจมไฟคือสิ่งเดียวกัน !!!

แท้จริงประภาคารและกระโจมไฟต่างกันตรงที่มีเจ้าหน้าที่เฝ้าหรือไม่มีเท่านั้น ส่วนความสำคัญของเครื่องช่วยการเดินทางทั้ง 2 ประเภทเท่ากัน ในต่างประเทศทั่วทุกมุมโลกต่างให้ความสำคัญกับประภาคารและกระโจมไฟ โดยเฉพาะที่ประเทศญี่ปุ่นไม่ละทิ้งกระโจมไฟเก่าแก่ที่มีคุณค่าในอดีต กระโจมไฟบางแห่งได้รับการอนุรักษ์ ซ่อมบำรุงและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ควบคู่กับการเร่งสร้างกระโจมไฟหลังใหม่ขึ้นมาใช้งานทดแทน

“เครื่องช่วยการเดินเรือของไทยที่มีอยู่ขณะนี้จึงเป็นแบบทันสมัยคือ สามารถสัมผัสได้ด้วยตา ส่วนต่างประเทศมีเครื่องช่วยฯ แบบคลื่นวิทยุร่วมด้วย ที่มีอยู่แบ่งออกเป็น 6 ชนิดคือ ประภาคาร สิ่งก่อสร้างที่จะสร้างไว้ในตำแหน่งที่มีความสำคัญมากต่อการเดินเรือ เช่น แสดงเขตแดนอันตราย, จุดเข้าใกล้ฝั่ง หรือจุดที่เรือต้องใช้เปลี่ยนเข็มทิศ, กระโจมไฟ สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่หมายในการหาตำแหน่งเรือ โดยสร้างขึ้นในพื้นที่ที่มีความสำคัญรองลงจากประภาคาร ส่วนสัญญาณไฟวาบวับที่ฉายออกไปเป็นจังหวะสั้น ยาวต่างกันนั้น สัญญาณเหล่านี้เป็นภาษาสากลที่นักเดินเรือทุกคนเข้าใจความหมาย

นอกจากนี้ยังมีไฟนำ ซึ่งเป็นเสาหลักหรือเสาโครงเหล็กที่มีลักษณะแบบเสาไฟฟ้าแรงสูง ติดไฟอยู่ด้านบนสร้างเป็นคู่มือควงหน้าหลัง

วางเป็นแนวต่อกันให้เรือแล่นได้ตรงทิศ, หลักนำ ลักษณะเหมือนกับไฟนำ แต่ไม่มีไฟใช้ได้เฉพาะกลางวันเท่านั้น ต่อมาก็คือทุ่นไฟ มีลักษณะเป็นทุ่นลอยน้ำรูปต่าง ๆ ติดหลักไฟบนยอดทุ่น ใ้วางเป็นเครื่องหมายแสดงที่อันตรายหรือวางก้ำกับร่องน้ำไม่ให้เรือแล่นออกนอกร่องน้ำเกิดอันตราย สุดท้ายคือทุ่นเครื่องหมาย มีลักษณะเหมือนทุ่นไฟแต่ไม่ติดไฟ”

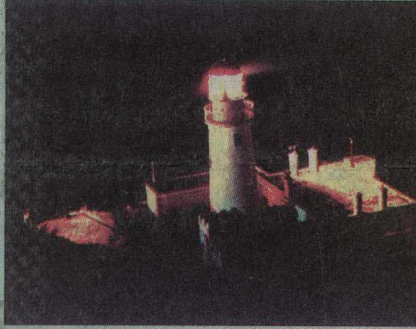
ถึงวันนี้ทุกลำแสงที่เปล่งประกายจากเครื่องช่วยการเดินเรือล้วนเป็นแสงที่มีความหมายและมีมนต์เสน่ห์ โดยเฉพาะแสงจากประภาคารและกระโจมไฟ !!!

เพราะนอกจากจะช่วยอำนวยความสะดวก กลุ่มครองให้เกิดความปลอดภัยขณะเดินทางแล้ว

อีกด้านคือความงาม ความมีคุณค่าของงานศิลปะที่แฝงอยู่ในตัวอาคารและด้วยรูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์ประภาคารและกระโจมไฟจึงกลายเป็นสัญลักษณ์เคียงคู่ท้องทะเล.

ดวงประทีปแห่งท้องทะเล

ประภาคาร (Lighthouse) นับเป็น กระจงไฟอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเดิน เรือมาก ที่สำคัญกระจงไฟดวงนี้จะดับไม่ได้ ในเวลาปกติ ต้องมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลรักษา เป็นประจำ

ที่ผ่านมาได้มีการบันทึกว่ามีประภาคาร หลายแห่งที่สร้างขึ้นบนยอดหอคอย ของ อียิปต์ตอนล่าง มีบาทหลวงเป็นผู้รักษาดูแล ก่อนปี ค.ศ. 660 ประภาคารที่ชื่อว่า "Sigeus" ของประเทศตุรกี เป็นประภาคาร แห่งนี้ที่สร้างขึ้น โดยมีผู้ดูแลรักษาสม่ำเสมอ ที่สำคัญประภาคารที่ใช้เป็นเครื่องหมายช่วยการ เดินเรือแก่นักเดินเรือ

นอกจากนี้ชื่อของประภาคาร PHAROS ซึ่งอยู่ใกล้กับเมือง Alexandria ในประเทศ อียิปต์เป็นหนึ่งใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก ประภาคารแห่งนี้ก่อสร้างขึ้นก่อนปีคริสต์ศักราช 280 ปี มีความสูง 400 ฟุต ใช้ไม้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับจุดไฟในเวลากลางคืน

สำหรับการสร้างประภาคารแห่งแรกของ ไทยที่ได้มาตรฐานสากล เกิดขึ้นในสมัยรัชกาล ที่ 5 เป็นแบบสมัยใหม่ไว้ที่บริเวณสันดอนปาก แม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อปี พ.ศ. 2413 มีชื่อว่า "Bar of Regent Lighthouse" หรือ "ประภาคารสันดอน" ใช้ประโยชน์ในการเดิน เรือ ต่อมาได้มีการสร้างประภาคารและกระจงไฟ ขึ้นอีกหลายแห่ง อาทิ ปี พ.ศ. 2434 สร้าง ประภาคารหินสัมปะช็อใกล้ท่าเรือเกาะสีชัง จ.ชลบุรี ต่อมาที่นี้ได้รับพระราชทานชื่อนามว่า อัยภูวงศ์, ปี พ.ศ. 2440 สร้างประภาคารที่เกาะ จวงหรือที่รู้จักในชื่อทางการว่า พาหุรัตน์ เฉลิมพระเกียรติพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพาหุรัตน์ มณีมิตร ในปีเดียวกันนี้ จ.สงขลาได้มีการสร้าง กระจงไฟสงขลา จ.สงขลา

นอกจากนี้ยังมีกระจงไฟที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่ เกาะนุเหลาโบริด (เบ็ง) ตั้งอยู่ ที่ อ.กันตัง จ.ตรัง, ประภาคารเกาะไผ่ (อากาศ) อ.บางละมุง จ.ชลบุรี, กระจงไฟ ชุมพรเขตอุดมศักดิ์ อ.สัดหีบ จ.ชลบุรี และ กระจงไฟตากใบ ซึ่งตั้งอยู่ที่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส เป็นต้น

ปัจจุบันประภาคารในน่านน้ำไทยทั้งทะเล อ่าวไทยและทะเลอันดามัน จึงมีประภาคารอยู่ ทั้งหมด 14 แห่ง, กระจงไฟ 71 แห่ง รวมทั้ง มีไฟนำ, ทุ่นไฟและทุ่นเครื่องหมายบอกนำทาง อำนวยความสะดวกให้กับนักเดินเรือ.

